

Justitiedepartementet
Åklagarenheten
103 33 STOCKHOLM

ju.a@regeringskansliet.se

Yttrande över Tidiga förhör - nya bevisregler i brottmål (SOU 2017:98), delbetänkande

Ekobrottsmyndigheten lämnar härmed yttrande över rubricerat delbetänkande.

Ekobrottsmyndigheten är positiv till utredningens förslag och delar utredningens bedömning att förslagen kan leda till en effektivare brottmålsprocess, kortare häktningstider, minskad restriktionsanvändning och ett effektivare brottsutredningsarbete.

6.6 En utökad möjlighet att ta upp bevis i domstol före huvudförhandling

Förslaget om tidig bevisupptagning i domstol framstår som särskilt ändamålsenligt för vissa måltyper. Vid Ekobrottsmyndigheten bedrivs stora utredningar ofta under lång tid. Inriktningen på utredningen är sällan utstakad från början. Om åklagaren begär bevisupptagning i domstol och tvingas ange ett tydligt förhørs- och bevistema samt en preliminär gärningsbeskrivning på ett tidigt stadium kan inriktningen på utredningen förändras och bli en annan under förundersökningens gång. Det är inte heller ovanligt att en misstänkt övergår från att bedömas som gärningsmän till att ses som medhjälpare, och vice versa. Det kan därutöver ibland vara till men för utredningen att i ett tidigt skede delge en misstänkt utredningsinformation. Myndigheten vill därför betona att bevisupptagning i domstol inte kommer att lämpa sig i alla mål, i vart fall inte i ett tidigt skede av brottsutredningen.

Även när förhör begärs av den misstänkte i ett tidigt skede av förundersökningen, kan det leda till att den misstänkte får del av utredningsinformation på ett sätt som kan vara till men för utredningen. Enligt utredningen kan presumptionen att ha bevisupptagning brytas i sådana situationer och förundersökningssekretessen göra att en bevisupptagning på begäran av misstänkt bedöms olämplig. Ekobrottsmyndigheten anser att det är positivt att intresset av att skydda förundersökningssekretessen kan utgöra ett skäl att bedöma bevisupptagning som olämpligt.

Bevisupptagning som kan få betydelse för häktning och restriktioner

I Ekobrottsmyndighetens yttrande över betänkandet Färre i häkte och minskad isolering (SOU 2016:52) framhölls att de långa häktningstiderna och behovet av restriktioner i stor utsträckning hänger samman med de grundläggande principerna om omedelbarhet och muntlighet. För att fullt ut komma till rätta med problemen med långa häktningstider och restriktioner ansåg myndigheten det nödvändigt att se över hela processordningen. Ekobrottsmyndigheten tillstyrker därför utredningens förslag i den delen som rör

sammanträde för bevisupptagning om den misstänkte är häktad, och bedömer att möjligheten med sådant sammanträde kan påverka häktningstiderna och användningen av restriktioner i positiv riktning.

6.7 Utökade möjligheter att åberopa berättelser som lämnats utom rätta som bevis

Ekobrottsmyndigheten tillstyrker förslaget men vill ändå lämna följande synpunkt. Enligt utredningens bedömning ska bara vissa förhör utom rätta under förundersökningen kunna användas som bevis i rätten. Eftersom den misstänkte alltid har rätt att åberopa förhör under huvudförhandlingen bör möjligheten att åberopa förhör hållna utom rätta inte begränsas till vissa förhör.

7.6.2 Konsekvenser för staten

Enligt utredningen kommer förslagen inte att medföra några kostnadsökningar. Ekobrottsmyndigheten delar inte fullt ut den uppfattningen. Förslagen kan medföra kostnadsökningar när det gäller utbildningsinsatser och ett något förändrat arbetssätt. Om dokumentation med ljud och bild ska ske i större omfattning än nu, krävs också sannolikt utökad digital lagringskapacitet hos myndigheten. Eftersom reglerna inte är tvingande, är det inte möjligt att nu uttala sig om hur stor kostnadsökningen kan bli.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Monica Rodrigo. I ärendets slutliga handläggning har tf. chefsjuristen Birgitta Resenius deltagit. Kammaråklagaren Catharina Linné har varit föredragande.

Monica Rodrigo

Catharina Linné

Kopia till
Justitiedepartementet/Å